

2022 UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ #9-12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ

EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

Якщо Росія припинить воювати, закінчиться війна, якщо Україна припинить воювати – закінчиться Україна...

Ентоні БЛІНKEN

2022-го вересень-грудень

Для України та українців цей рік став трагічним через російську навалу, численні жертви серед захисників та цивільного населення, викрадення окупантами українських дітей, постійні ракетні та артилерійські обстріли, знищення та пошкодження житлових, соціальних та інфраструктурних об'єктів по усій території країни...

Але він також став роком небувалого єднання української нації, патріотичного підйому, воєнних перемог над колишньою «другою армією світу» і звільнення значної частини окупованих російською ордою територій, і таким увійде в українську історію.

Із побажаннями спільної перемоги для всіх українських громадян, які своїм спротивом агресору на фронті та в тилу наближають день, коли Україну буде остаточно звільнено від окупантів.

На економіку впливає все!

*З повагою і подякою до наших передплатників і читачів
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України,
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошниченко*

ЗМІСТ

У Світі	2
27-а Конференція учасників Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP27, Шарм-ель-Шейх)	4
Протистояння в ООН продовжується (вересень-грудень 2022-го)	7
Підтримка триватиме «стільки, скільки буде потрібно» – зустрічі у форматі «Рамштайн» восени 2022-го	23
Європейське політичне співтовариство – новий формат співпраці країн Європи	25
ЄС продовжує допомогу	26
Індонезійський саміт G20: в центрі уваги війна в Україні	30
Країни G7 створили енергетичний «Рамштайн» для протидії російським атакам по об'єктах української інфраструктури	32
В Україні	34
Пошкоджений ракетами флагман кораблебудування залишається символом стійкості та незламності	37
Наукова дискусія	
Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):	40
- Економічна політика забезпечення сталого розвитку	40
- Управління сталим розвитком морського господарського комплексу	85
- Фінансові механізми сталого розвитку	98
- Цифровізація економіки в контексті сталого розвитку	113
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	145

Ентоні Джон Блінкен (нар. 16 квітня 1962, Нью-Йорк, США) – американський політик, юрист та дипломат, представник Демократичної партії, заступник радника з питань національної безпеки (2013-2015), заступник держсекретаря США (2015-2017), з 26 січня 2021 р. – державний секретар США. По батьковій лінії є правнуком емігранта з України уродженця Переяслава, випускника Київського комерційного училища Меїра Блінкіна, який під псевдонімом Б.Меср був відомим у США єврейським письменником. Указом президента України Володимира Зеленського від 23 серпня 2022 р. нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого II ст. за значні особисті заслуги у зміцненні міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий внесок у популяризацію Української держави у світі (ред.). На обкладинці – фото звільненого Херсона; горять цистерни з паливом після атаки по «Кримському мосту»; видатний французький актор Ален Делон підтримував Україну під час відеорозмови із президентом Володимиром Зеленським; COP27 в Єгипті; витоки газу після вибухів на газопроводі «Північний потік»; похорон британської королеви Єлизавети II (ред.)

несу під час карантину, максимально можливе скорочення його фінансових зобов'язань перед державою й орендодавцями, скасування штрафних санкцій за невиконання умов кредитних договорів та затримку розрахунків з державним і місцевими бюджетами, запроваджений мораторій на проведення податкових перевірок без сумніву мають бути продовжені. Але цього замало з огляду на заявлену тему.

Держава в особі Міністерств Економіки та Цифрової трансформації має активніше перейматися проблемами віртуалізації бізнесу і надавати державну допомогу якщо не економічну, то принаймні методологічну та організаційну – сприяти збільшенню амортизаційних відрахувань на сучасне телекомунікаційне обладнання, пільговому режиму оподаткування витрат на віртуалізацію бізнесу та

організацію віддалених комунікацій, організацію загальнодержавних комунікаційних платформ для бізнесу тощо.

Список використаних джерел:

1. Рябець Н. М., Тимків І. В. Віртуалізація глобальної економічної системи: кількісно-якісний вимір в сучасних умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів. *Ефективна економіка*. 2017. №11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5890>.

2. Батьковець Н.О., Кордек Е.І., Стецюк Л.Р. Віртуалізація бізнес-процесів через впровадження сучасних інформаційних технологій в туризмі. Матеріали IV Міжнародної науково-технічної конференції «Актуальні задачі сучасних технологій» (м. Тернопіль, 25-26 листопада 2015 р.). С. 175-176. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/batkovec2.htm.

УДК 004:65

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СЕРВІСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Наталія Тубальцева, Єва Шарова, Діана Бондаренко

З кожним днем сфера послуг стає все більш важливою для економічного розвитку багатьох країн. Перехід світової економіки від сільського господарства до виробництва відбувався протягом багатьох століть, але зростання сфери послуг відбувається значно швидше. Світ перебуває в розпалі радикальних змін, і частка загального виробництва, що різко збільшується майже в усіх країнах, припадає саме на послуги. Зростання уваги до інновацій, пов'язаних із послугами, було зумовлено зміцненням значення сервісної діяльності в індустріальних суспільствах і в усьому світі, а також акцентом на сервісі в конкурентоспроможності фірм усіх типів. Рівень розвитку сфери послуг впливає на якість життя населення. У багатьох країнах обсяг і склад сервісних послуг постійно збільшується і розширюється.

К.Шваб, президент Всесвітнього економічного форуму в Давосі, зазначає, що фундаментальною ознакою змін, що відбуваються в економіці, є переорієнтація виробництва зі створення матеріальних благ на надання послуг у широкому розумінні слова та генерування інформації [1]. Інакше висловлюючись, сучасний етап розвитку характеризується пе-

NatalyaTubaltseva PhD, Associate professor

Eva Sharova, Diana Bondarenko

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Information technologies in the service economy

The impact of digital technologies on the development of the service economy is considered. The change of key business processes in customer service is shown. Factors affecting the transformation of the service economy are considered. The list of the latest digital technologies is given.

Key words: service economy, information systems, digitalization.

реходом від так званої індустріальної економіки до «сервісної».

Простіше кажучи, сервісна економіка — це економіка, де основною економічною діяльністю є надання послуг, а не виробництво товарів. Зосередженість на обслуговуванні, а не виробництві, є основною характеристикою економіки послуг. Сервісна економіка, за класифікацією Світової організації торгівлі (World Trade Organization), включає понад 150 різних видів послуг, у тому числі ділові послуги, послуги зв'язку, фінансові послуги, освітні послуги, туристські та пов'язані з ними послуги, транспортні послуги, послуги з організації дозвілля, культурних та спортивних заходів та інші. Збільшення частки сервісних галузей у структурі

Н.Тубальцева — кандидат економічних наук, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова;

Є.Шарова — студентка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова;

Д.Бондаренко — студентка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© Н.Тубальцева, Є.Шарова, Д.Бондаренко, 2022

економіки та фінансів, а також покращення якісного складу зайнятих є, на думку більшості дослідників та класиків постіндустріалізму, ключовими ознаками «сервісної економіки» [2].

Сервісну економіку відрізняють також інший характер та структура інвестицій, інший склад робочої сили (у сервісному секторі задіяно понад 2/3 фінансів та робочої сили). В останні десятиліття відзначаються не тільки зрушення в галузевій структурі світового господарства, але й суттєве збільшення частки населення, зайнятого у виробництві послуг. У багатьох країнах світу цей показник перевищує відповідне значення для промислового виробництва. Так, найбільша частка зайнятих у сервісному секторі в 2005 р. припадала на Люксембург (80% зайнятого населення), США (79%), Нідерланди (77%), Великобританію (76%), Швецію (76%), Австралію (75%), Канаду (75%), Францію (74%), Бельгію (73%), Данію (73%) та деякі інші країни [2].

Глобальна цифровізація кардинально вплинула на бізнес-процеси підприємств сервісу, у багатьох випадках навіть повністю змінила їх. Ключовим фактором виробництва стають дані в цифровій формі, які набувають характеру основних активів компаній і відіграють першорядну роль у всій економічній діяльності [3]. В рамках цифровізації сервісної економіки змінюються ключові бізнес-процеси обслуговування клієнтів:

- за допомогою цифрових Інтернет-технологій клієнт знаходить необхідну йому послугу та її постачальника;
- формує та надсилає запит на отримання послуги;
- оплачує послугу та отримує її.

Технології радикально змінюють спосіб надання багатьох послуг через кордони, руйнуючи національні бар'єри та створюючи реальність глобальної гри. Цілі сектори економіки послуг – від банківської справи до бухгалтерського обліку та комп'ютерного програмування – тепер можуть здійснюватися у будь-якій точці світу та доставлятися споживачам за лічені секунди. Ключовими факторами трансформації сервісної економіки є [4]:

- цифровізація основних організаційно-економічних та технологічних бізнес-процесів у сфері сервісу;
- зміна поколінь, що сприяла появі нового типу цифрових споживачів,
- формування економік нового типу, включаючи спільну економіку, економіку попиту, економіку вражень та ін.;

- застосування цифрових платформ як інноваційних технологій взаємодії виробників (постачальників) послуг та їх споживачів, які дозволили мінімізувати участь посередників у сфері обслуговування клієнтів і тим самим знизити непрямі витрати та собівартість послуг;

- можливість онлайн доступу до послуг сервісу;

- максимальна персоніфікація сервісних послуг, що надаються.

Сьогодні розвиток інформатизації насамперед пов'язаний із впровадженням цифрових комунікаційних технологій і платформ, для яких Інтернет і мобільні пристрої є основою. В багатьох сферах сервісної діяльності поступово впроваджують технологічні інновації, щоб допомогти задовольнити потреби своїх клієнтів, використовуючи інформаційні системи, що в свою чергу відповідають за комп'ютери, створення мереж, а також керування даними.

Мережеві інформаційні системи можна вважати фактором зростання міжнародного бізнесу та корпорацій. Електронна комерція перемістила багато відносин і транзакцій між компаніями та окремими особами в Інтернет, що призвело до розширення можливостей та ефективності бізнесу. Розвиток екосистеми на основі Інтернету, що супроводжується низькою вартістю обладнання та телекомунікацій, доступністю програмного забезпечення з відкритим кодом, а також масовим глобальним доступом до мобільних телефонів, призвів до розквіту підприємницької діяльності. Через величезні можливості для переміщення роботи з даними, інформацією та знаннями в електронній формі в найбільш економічно ефективно місце (Інтернет), відбувається глобальний перерозподіл роботи. Інформаційні системи підтримують різні види рішень на всіх рівнях ієрархії в організації, так як прийняття необхідних управлінських рішень вимагає наявності великого обсягу інформації у будь-якій сфері діяльності. Велика кількість підприємств досліджує різноманітні застосування інформаційних технологій, щоб підвищити якість своїх послуг, а також використовує інформаційні технології для вирішення рутинних операційних проблем, що сприяє взаємодії багатьох зацікавлених сторін.

Тож можна сказати, що використання інформаційних систем впливає майже на все, від розподілу ресурсів до розподілу доходів організації.

До новітніх цифрових технологій, що входять до цифрової інфраструктури нової

економіки, відносяться [4]: технології великих даних (Big Data); технології Blockchain; Інтернет речей (Internet of Things - IoT); нейромережі (штучний інтелект); технології віртуальної та доповненої реальності; 3D друк; мобільні пристрої; інтелектуальні датчики та багато інших.

Список використаних джерел:

1. Шваб К. Четвертая промышленная революция. М.: Эксмо. 2016. 138 с. URL [http://ncrao.rsvpu.ru/sites/default/files/library/k._shvab_](http://ncrao.rsvpu.ru/sites/default/files/library/k._shvab_chetvertaya_promyshlennaya_revolyuciya_2016.pdf)

[chetvertaya_promyshlennaya_revolyuciya_2016.pdf](http://ncrao.rsvpu.ru/sites/default/files/library/k._shvab_chetvertaya_promyshlennaya_revolyuciya_2016.pdf)

2. World Trade Organization - Home page - Global trade https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/whatis_e.htm.

3. The services economy's importance to world economic growth | Deloitte Insights <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/economy/issues-by-the-numbers/trade-in-services-economy-growth.html>.

4. Поняття, види та роль інформаційних технологій в управлінні https://studopedia.com.ua/1_386703_ponyattya-vidi-ta-rol-informatsiynih-tehnologiy-v-upravlinni.html.

УДК 339.9

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЕКОНОМІКИ

Ірина Хмарська, Наталя Мігай

Сучасний соціально-економічний розвиток суспільства вже давно перейшов у іншу площину організації і побудови товарно-грошових відносин. Наразі нові вимоги і виклики глобальних кризових ситуацій ще більше стимулюють всі сфери економічної діяльності до цифрових трансформацій і впровадження мобільних інноваційно-технологічних рішень. Таким чином, цифровізація стала невід'ємною важливою складовою функціонування цивілізованого суспільства і головною ланкою системи розвитку і ефективності соціально-економічної діяльності підприємств.

Цифрова економіка це сукупний результат ефекту від трансформацій і впровадження нових технологій, які позначаються на всі сектори економіки і соціальної діяльності. Увага до цифрової економіки обумовлена тим, що інноваційні цифрові технології набувають все більшої важливості в економічному розвитку всіх країн світу [1]. Застосування цифрових технологій для удосконалення механізмів підвищення ефективності діяльності підприємств, якості надання державних послуг, освіти громадян, дозволить всьому суспільству придбати так звані «цифрові дивіденди», під якими розуміється зростання добробуту та перехід економіки країни на новий якісний рівень.

Отже, цифрова економіка – це інноваційна динамічна економіка, що базується на активному впровадженні інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій в усі види економічної діяльності та сфери життє-

Iryna Khmarska, PhD (Economics), associate professor

Natalya Mibai, PhD (Economics), associate professor

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Trends in the development of digital transformations of the economy

Digital transformations are due to the development of the information society and cover all spheres of life: technical, social, economic, political, cultural. The digital economy has developed as a result of the global transformation of organizations and communications systems and the transition of industrial society to a digital one.

The global trends in the development and implementation of digital technologies for the implementation of the Sustainable Development Goals (SDGs) in the context of digitalization of the economy and society are characterized, in particular: the complex impact of technologies on the achievement of goals, digital technologies as a driver of a new stage of sustainable development and the opening of new markets, strengthening the role of international organizations in updating the policy of digital development.

Keywords: digital economy, digital technologies, business, digitalization, technologies.

діяльності суспільства, що дозволяє підвищити ефективність та конкурентоспроможність окремих компаній, економіки та рівень життя населення.

Інтернет та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), активізацією використання цифрових технологій, що дозволяє здійснювати бізнес-процеси без фізичної присутності на ринках здійснення транзакцій і дає підстави говорити про епоху цифрової глобалізації.

У той же час, не варто забувати і про найбільший глобальний виклик у 2020 р. Панде-

І.Хмарська – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; Н.Мігай – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© І.Хмарська, Н.Мігай, 2022

ЩОМІСЯЧНЕ НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Виходив з 1904 по 1914 рр.

Відновлено з 1997 року

(св-во КВ №2308 від 05.12.1996 р.)

ISSN 1810-3944

Ел. пошта: ukreconomist@ukr.net

Тимчасова редакція

Головний редактор О. Мірошниченко

Засновник та видавець Ю. Коваленко

(св-во КВ №24973-14913Р від 09.09.2021 р.)

Видання здійснено за сприяння

ГО «Інститут перспективних досліджень»

(св-во про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців та розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4656 від 18.11.2013 р.)

Підп. до друку: 31.12.2022 р.

Замовл. №2022/6

Тираж 300 прим.

При підготовці номера використовувалася інформація та матеріали з загальнодоступних джерел, у т.ч.:

<https://www.president.gov.ua/>

<https://zakon.rada.gov.ua/>

<https://www.kmu.gov.ua/>

<https://www.rnbo.gov.ua/>

<https://www.me.gov.ua/>

<https://minagro.gov.ua/>

<https://www.mil.gov.ua/>

<https://minjust.gov.ua/>

<http://nrcu.gov.ua/>

<https://news.un.org>

https://european-union.europa.eu/index_en

<https://www.nato.int/cps/en/natohq/index.htm>

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ru.wikipedia.org>

<https://www.golosameriki.com>

<https://www.dn.com>

<https://www.foxnews.com>

<https://www.eurointegration.com.ua>

<https://tsn.ua>

<http://nuos.edu.ua/>

ДО УВАГИ АВТОРІВ

Редакція журналу «Економіст» запрошує до авторської участі наукових співробітників, викладачів, аспірантів і докторантів, працівників підприємств, установ, господарських органів, представників ділових кіл. При розгляді пріоритет надається науковим публікаціям фундаментального та прикладного характеру, дискусійним матеріалам, а також опису успішних проектів розвитку підприємств і організацій вітчизняного бізнесу та територіальних громад.

Редакція не має можливості листуватися з приводу надісланих рукописів та повертати не замовлені матеріали, авторський гонорар не виплачується. Публікація наукових матеріалів здійснюється за умов мінімального авторського співфінансування завдяки благодійній та спонсорській допомозі.

До друку приймаються публікації в електронному вигляді: формат А4 (210x297 мм); шрифт Times New Roman (14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5; верхнє, нижнє, ліве поля – 20 мм, праве – 10 мм.

Українською й англійською мовами подаються:

- назва статті,
- ім'я та прізвище автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада та ін. дані;
- анотація (3-6 речень).

Публікація має містити такі елементи (окремо не виділяються): чітка постановка проблеми; стислі, але зрозуміло викладені результати інших дослідників; мета дослідження; логічно сформульовані виклад дослідження, основні думки та пропозиції; висновки про досягнуті результати та перспективи подальших досліджень; список використаних джерел.

Список використаних джерел формується у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

UKRAINIAN JOURNAL
ЕКОНОМІСТ

ISSN 1810-3944

Ukr. J. Econ

з 2011 р. представлений
у міжнародній економічній
наукометричній базі
RePEc та індексується
вільнодоступною
системою GoogleScholar

журнал ЕКОНОМІСТ
передплатний індекс
в УКРПОШТІ

48382